

Środowiskowe wymagania UE dla projektów wodnych i przeciwpowodziowych

Katarzyna Charzyńska

Wydział Polityka Spójności & Ocen Oddziaływania na Środowisko

Dyrektoriat Generalny Środowisko, Komisja Europejska

Warszawa, 8-9 lipca 2010

environment

Wprowadzenie

- Polska otrzyma łącznie około **68 miliardów Euro** z Funduszy Strukturalnych w okresie 2007-13,
 - z czego **ok. 550 milionów Euro** z Funduszu Spójności na **ochronę przeciwpowodziową**
- Daje duże **możliwości** ale absorpcja znaczącym **wyzwaniem**

Fundusze Strukturalne (1)

Art.9(5) Rozporządzenia 1083/2006:

‘operacje finansowane z funduszy są zgodne z postanowieniami Traktatu i aktów przyjętych na jego podstawie’

→ a więc również dyrektywami środowiskowymi

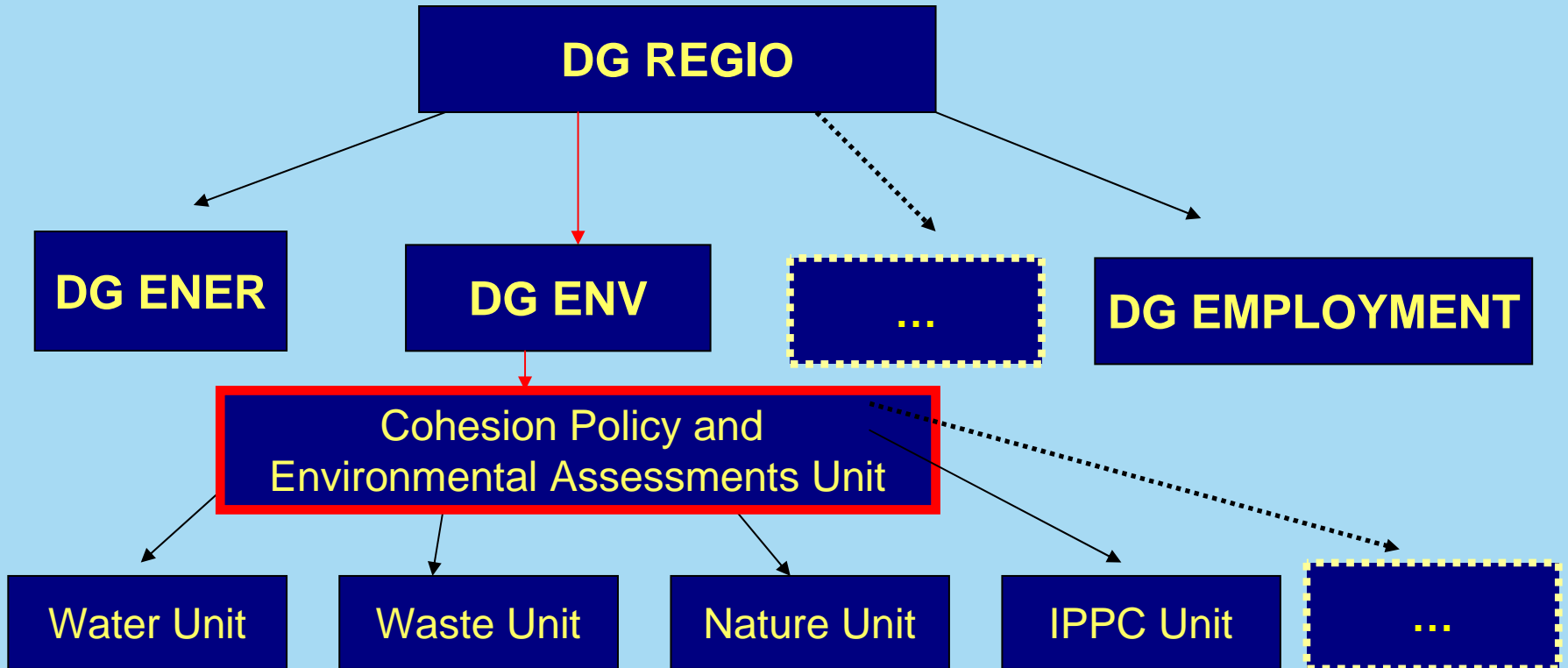

environment

Fundusze Strukturalne (2)

- **Wniosek aplikacyjny** jest **dokumentem** formalnie przyjętym Rozporządzeniem Wykonawczym Komisji 1828/2006 i nie może być zmieniany
- Wniosek aplikacyjny jest zaprojektowany tak, aby odzwierciedlać zgodność projektu z politykami i dyrektywami UE
- Zgodność projektu z politykami i dyrektywami UE jest sprawdzana przez zainteresowane Dyrektoriaty Generalne Komisji

Fundusze Strukturalne (3)

Główne wymagania dla projektów przeciwpowodziowych – dyrektywy

- Dyrektywa 2001/42/WE – Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko planów i programów (SOOS)
- Dyrektywa 85/337/EEC ze zmianami – Ocena Oddziaływania na Środowisko przedsięwzięć (OOS)
- Dyrektywa 92/43/EEC – Siedliskowa (Natura 2000)
- Dyrektywa 79/409/EEC – Ptasia
- Dyrektywa 2006/60/WE – Ramowa Dyrektywa Wodna
- Dyrektywa 2007/60/WE – Powodziowa

Otwarte horyzontalne procedury naruszenia prawa Wspólnotowego

- Dyrektywa OOS (screening dla przedsięwzięć z Zał.2, RO 29/06/2007)
- Ramowa Dyrektywa Wodna (RO 24/06/2010)
- Dyrektywa Powodziowa (sprawa braku komunikacji, LFN 2009)
- Dyrektywa Siedliskowa - niewystarczające wyznaczenie obszarów Natura 2000 (SOO – specjalne obszary ochrony siedlisk)

Naruszenia (1)

- **Niewłaściwa transpozycja dyrektywy do prawa krajowego nie zwalnia z obowiązku zgodności**

- np. w 2006 KE była zmuszona wstrzymać współfinansowanie projektów mających negatywny wpływ na potencjalne obszary Natura 2000 do czasu wyznaczenia tych obszarów

- np. niewłaściwa transpozycja dyr.OOS – do czasu wejścia w życie nowej ustawy ocenowej t.j.15 listopada 2008 obowiązywały wytyczne MRR (nadal obowiązują dla projektów ‘przejęciowych’)

Priorytet: niezwłoczne przyjęcie prawa krajowego zgodnego z dyrektywami oraz właściwe jego stosowanie

Naruszenia (2) ***- warunek współfinansowania UE***

Z powodu niewystarczającego wyznaczenia terenów Natura 2000 w Polsce, Komisja uzgodniła **warunek związany ze współfinansowaniem projektów przez Fundusze UE 2007 – 13** (wpisany do zatwierdzonych programów operacyjnych finansowanych przez EFRR i FS):

Współfinansowanie projektów, które negatywnie oddziałują na potencjalne obszary Natura 2000 (tzn. te obszary, które w opinii Komisji Europejskiej powinny zostać wyznaczone 1/05/2004, ale nie zostały wyznaczone przez Polskę) nie będzie dozwolone.

environment

Główne wymagania dla projektów przeciwpowodziowych - co poza dyrektywami?

- Biała Księga 'Adaptacja do zmian klimatu' z 1/04/2009 (COM(2009)147)

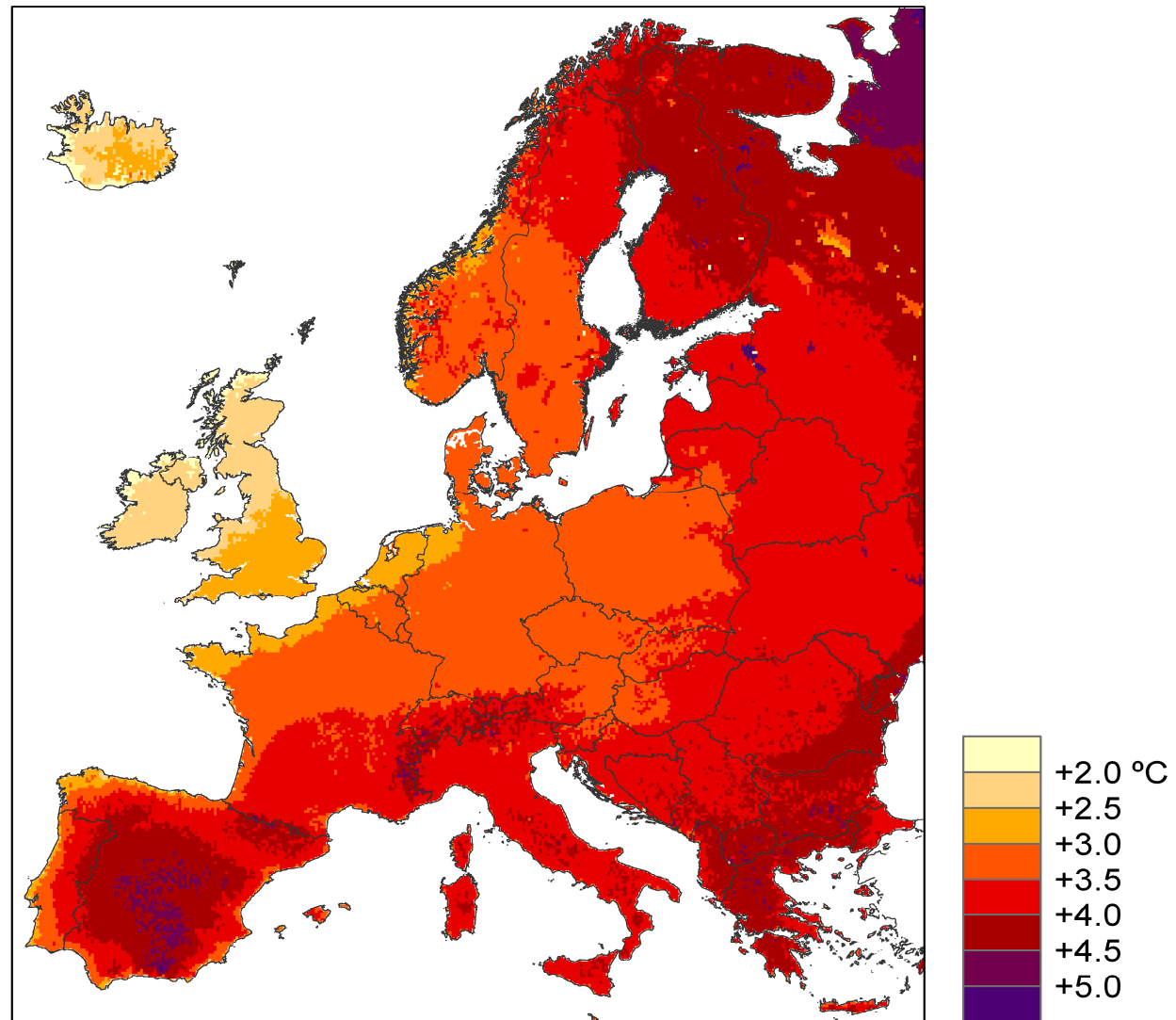
→ Konieczność **adaptacji do ekstremalnych warunków pogodowych** (wzrost ilości gwałtownych burz, powodzi, upałów, pożarów, osuwisk, itp..)

- Wytyczne 'River Basin Management in a changing climate'

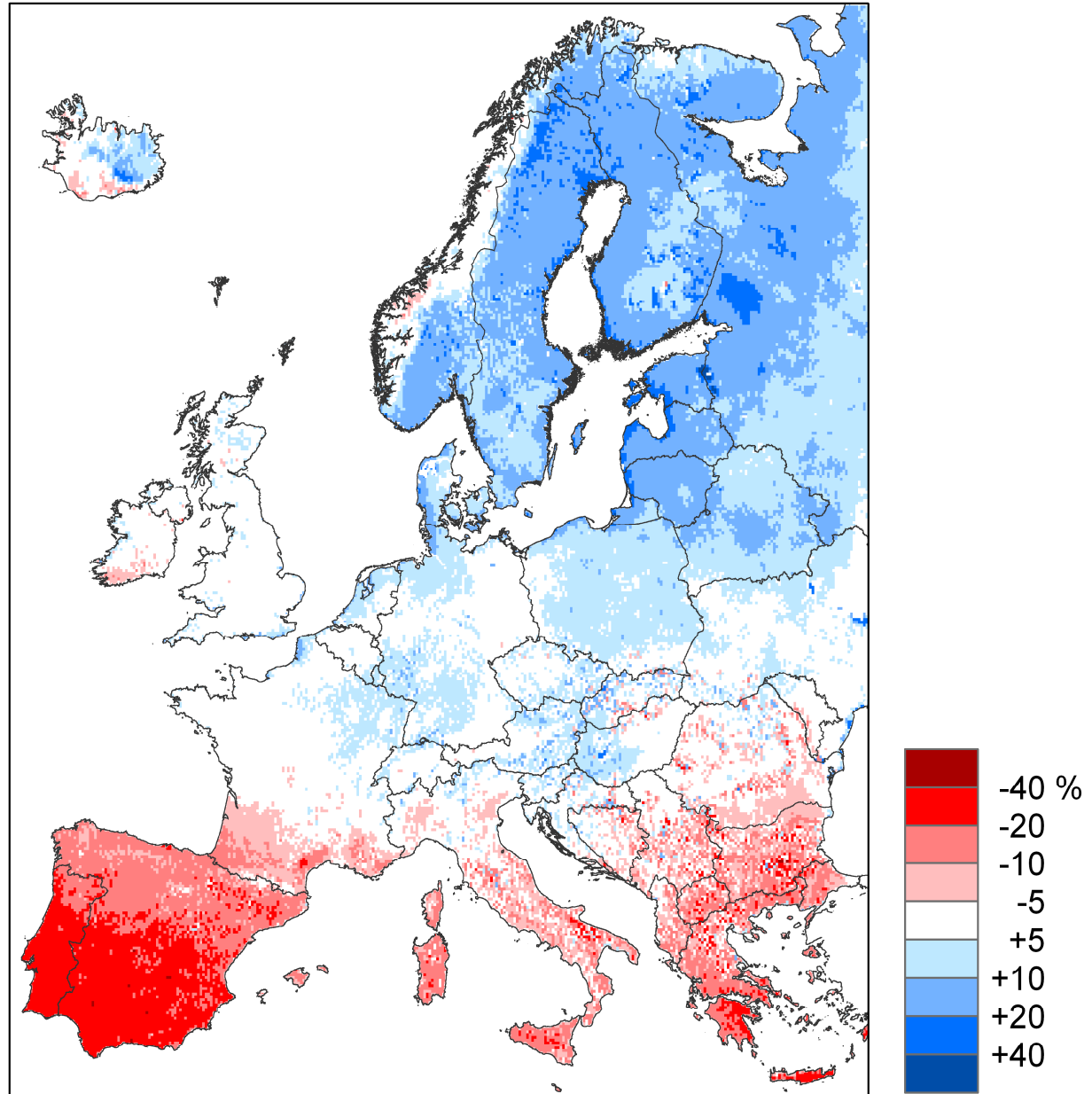
http://circa.europa.eu/Public/irc/env/wfd/library?l=/framework_directive/guidance_documents/management_finalpdf/ EN 1.0 &a=d

Projekt PASETA: scenariusz A2 wg IPCC (stan na 2080)

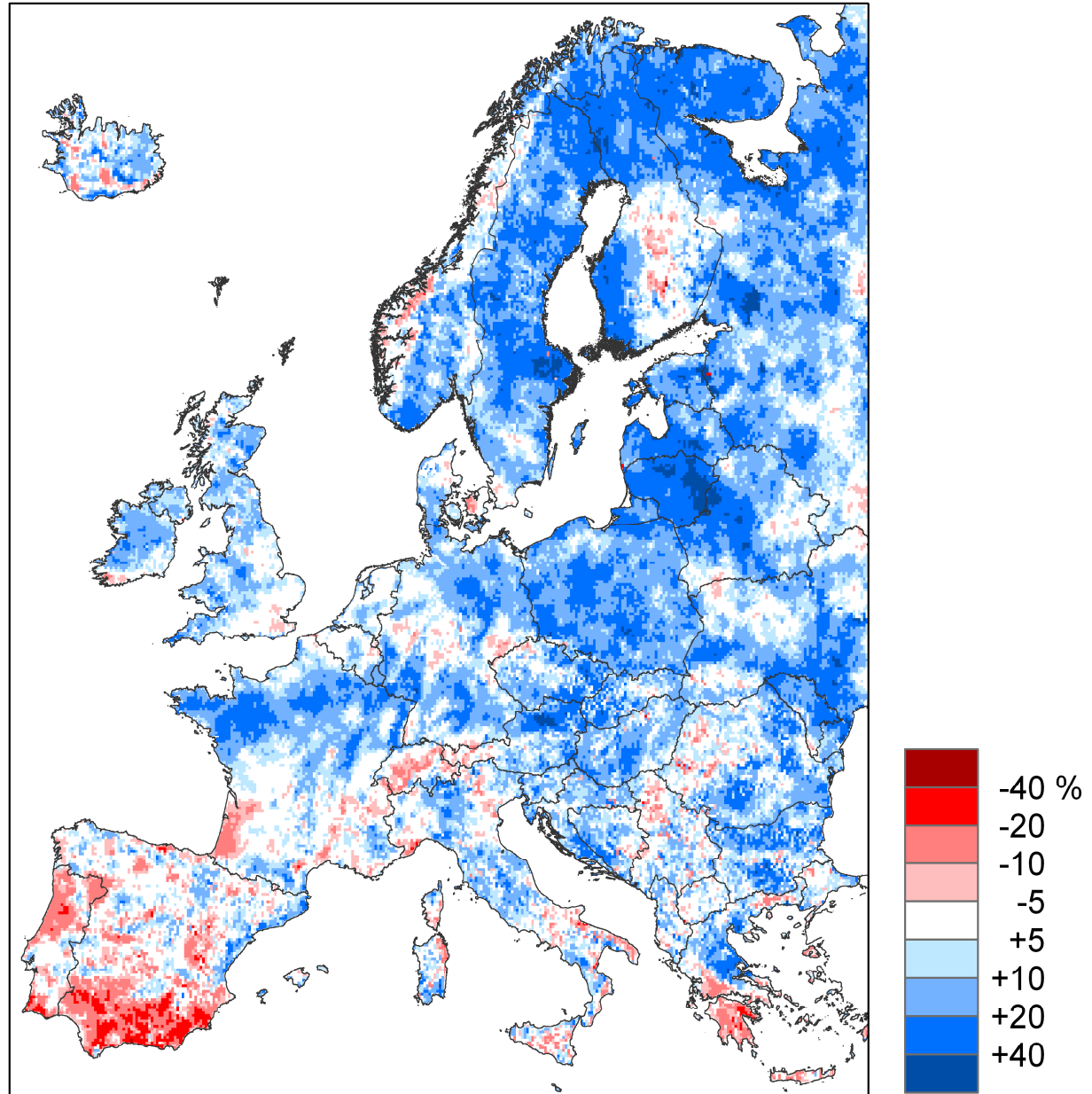
Temperature: change in mean annual temperature

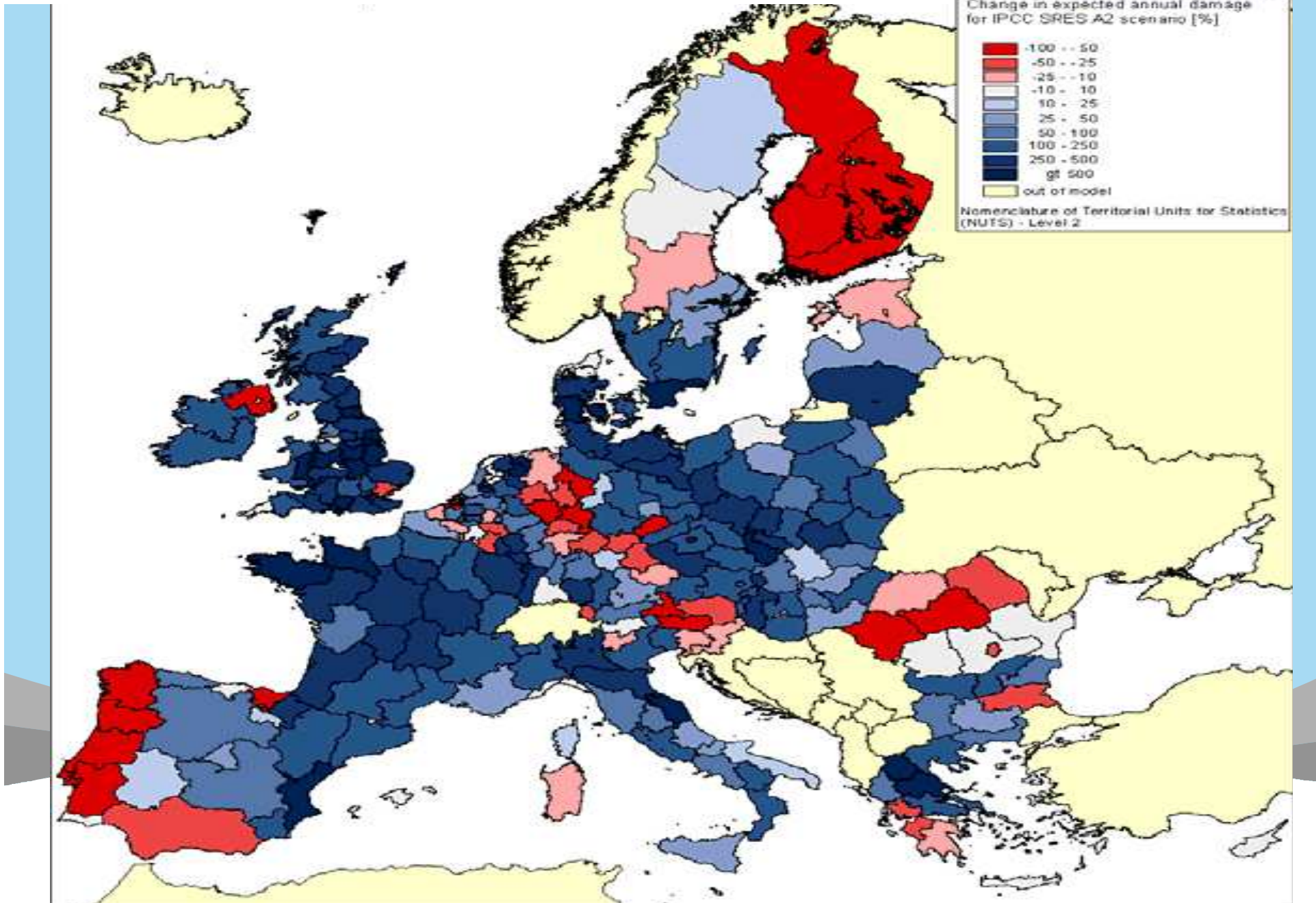
Precipitation: change in annual amount

Precipitation: change in annual maximum 5-day amount

River floods: relative change in expected annual direct damage between scenario (2071-2100) and control period (1961-1990)

Adaptacja do zmian klimatu – co wziąć pod uwagę?

- Właściwe **oszacowanie zagrożenia** powodziowego, w tym wynikającego ze zmian klimatu w **obszarze całej zlewni**
- **Włączenie adaptacji** do każdego sektora i działania (rolnictwo, budownictwo, transport, energetyka, itd.)
- **'Climate proofing'** czyli **dostosowanie istniejącej** infrastruktury oraz projektowanie i budowa **nowej odpornej na skutki zmian klimatu**
- **Unikanie** projektów infrastrukturalnych, które mogą powodować wzrost zagrożenia, mieć negatywny wpływ na stan wód lub obniżyć odporność naturalną ekosystemów wodnych
- **Preferencja** projektów przystosowanych do szerokiego zakresu możliwych zmian w wyniku zmian klimatu (**flexible&no-regret**) i mających synergiczny korzystny wpływ (**win-win**) np. 'zielona infrastruktura'
- **Planowanie przestrzenne** projektów (np. lokalizacja infrastruktury poza terenami zalewowymi, relokacja z terenów zagrożonych)
- Stosowanie **instrumentów ekonomicznych** (np. ubezpieczenia powiązane z wielkością ryzyka które zniechęcają do lokalizacji infrastruktury na terenach zagrożonych, lub zachęcają do budowania infrastruktury 'odpornej' na klimat itd.)

Wytyczne UE w sprawie zapór wodnych współfinansowanych przez Fundusz Spójności (1)

- Wydane w okresie 2000 – 2006 ale **nadal obowiązują**
- Rozporządzenie 1084/2006 ustanawiające Fundusz Spójności Art.2 ust.1 b): ‘Pomoc z Funduszu jest udzielana na działania (...) w dziedzinie środowiska **w ramach priorytetów wspólnotowej polityki ochrony środowiska** zgodnie z polityką i programem działania w zakresie środowiska naturalnego.’
- Zapora wodna współfinansowana z Funduszu Spójności musi mieć **cel środowiskowy** (woda pitna, odtworzenie zwierciadła wód podziemnych, terenów bagiennych, przeciwdziałanie powodziom, energia odnawialna)
- Współfinansowanie zapór **tylko wtedy** gdy środowiskowe korzyści przewyższają znacząco wpływy negatywne na środowisko
- Zapora musi być **częścią szerszego planu/programu** dla danego obszaru (np..planu gospodarowania wodą w dorzeczu)

Wytyczne UE w sprawie zapór (2)

- **informacje wymagane przez KE**

- 1. Kontekst (istniejące zasoby wodne, stan użytkowania i zanieczyszczenia wód, podłączenie do sieci, itp.)**
- 2. Cele związane z zaporą wodną**
- 3. Projekt**
 - a) Opis projektu oraz środowiska**
 - b) Działania łagodzące i kompensacyjne wg Art. 4(7) RDW i ich skuteczność**
 - c) Działania towarzyszące (zapewniające skuteczność projektu)**

Wytyczne UE w sprawie zapór (3)

- informacje wymagane przez KE

4. Ocena wpływu (ilościowa, może być częścią OOS)

- a) Wpływ **bezpośredni** przedsięwzięcia oraz powiązanej z nim infrastruktury**
- b) **Pośredni** wpływ **powyżej i poniżej** zapory**
- c) **Wpływ na wody** (np. zmiany fizyczne, chemiczne, hydrologia, morfologia, ekosystemy poniżej i powyżej zapory, erozja, przemieszczanie materiału, zmiany poziomu wód, przepływów , itp.)**
- d) Wpływ **działań gospodarczych** które rozwiną się dzięki zaporze (np. turystyka) - korzystanie z wody i związane z tym potencjalne zanieczyszczenie oraz ocena wpływu tych działań na środowisko**

Wytyczne UE w sprawie zapór (4)

- informacje wymagane przez KE

5. Analiza finansowa i ekonomiczna (już jest we wniosku)

6. Porównanie alternatyw i uzasadnienie wyboru

- a) Jakie inne alternatywy osiągnięcia tego samego celu istnieją? dlaczego ich nie wybrano?**
- b) Czy wpływ na środowisko zapory będzie mniejszy niż innych alternatyw?**
- c) Czy zapora jest najtańszą alternatywą osiągnięcia założonych celów? (oszacowanie i porównanie kosztów)**

Dziękuję Państwu za uwagę!

Katarzyna.Charzynska@ec.europa.eu

environment